

HERIJKING

TILBURGS SPORTAKKOORD

DATUM

26 juni 2023

REGISSEUR

Brigitte Musters

CONTACTPERSOON GEMEENTE TILBURG

Dave Schoonen

dave.schoonen@tilburg.nl

06-50185993

VERSIE

1.0

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	1
1. Inleiding	2
2. Evaluatie.....	2
3. Sportakkoord II (2023 transitiejaar)	4
4. Format herijking lokaal Sportakkoord	6
Bijlage 1 Evaluatie ambities Tilburgs Sportakkoord (oorspronkelijke initiatieven)	9
Bijlage 2 Evaluatie initiatieven die in de loop van de tijd ontstaan zijn (leefstijlmiddelen)	22

1. INLEIDING

Begin 2023 is door VWS en haar strategische partners VSG, POS en NOC*NSF Sportakkoord II getekend en zijn er afspraken gemaakt over de uitvoering in de periode 2023-2026. Deze zijn vastgelegd in een nieuwe regeling, de brede SPUK. Gemeenten mogen onder bepaalde voorwaarden verder met het sportakkoord. Hiervoor dient uiterlijk 30 juni een herijking van het plan in te worden gediend. Een mooi moment om even terug te blikken en te evalueren en met de stakeholders de richting voor de toekomst te bepalen. Dit rapport blikt daarom terug (hoofdstuk 2) op proces, inhoud, organisatie en financiën en kijkt ook op dezelfde manier vooruit (hoofdstuk 3). Het aangereikte format (hoofdstuk 4) is ingevuld en alle losse ambities, initiatieven van het eerste uur (bijlage 1) en daarna (bijlage 2) zijn nader uitgewerkt.

2. EVALUATIE

2.1 Proces

In 2020 is het [Tilburgs Sportakkoord \(TSA\)](#) opgeleverd onder leiding van een formateur. De uitvoering ervan is in het najaar van 2020 gestart onder leiding van een regisseur. De drie uitvoeringsjaren van Sportakkoord I lopen gelet op de inhoudelijke ambities in combinatie met de start van de uitvoering parallel met schooljaren van september tot en met augustus. Daarmee eindigt TSA I in de zomer van 2023. Gedurende de looptijd zijn verschillende initiatieven gestopt en zijn er nieuwe initiatieven toegevoegd. Voor de toekenning van de middelen zijn eenduidige criteria opgesteld waaronder

- De verplichte betrokkenheid van het Tilburgs Sportbedrijf (omdat we geen nieuwe sport- en beweeginfrastructuur willen en omdat zaken via de staande organisatie geborgd kunnen worden);
- Een ambitie of initiatief nooit gericht moet zijn op het verrijken van een organisatie; er is altijd sprake van meerdere partijen/entiteiten die het initiatief trekken;
- Het moet passen binnen de hoofdthema's;
- Gericht zijn op een grote doelgroep.

2.2 Inhoud

TSA kent 13 ambities verdeeld over de volgende thema's:

- Sport- en beweegstimulering voor de doelgroep 12 – 18 jaar;
- Kwetsbare groepen: sport en bewegen als middel tegen eenzaamheid en voor het versterken van bestaanszekerheid;
- Sport en bewegen als middel voor vitaliteit op de werkvloer.

In uitvoeringsjaar 2 zijn daar nieuwe ambities en projecten aan toegevoegd als gevolg van nieuwe doelen van het ministerie van VWS en de daarmee verruimde budgetten. In de bijlagen is opgenomen hoe de verschillende initiatieven zich ontwikkeld hebben. Gesteld kan worden:

- Dat een aantal initiatieven succesvol is gebleken en enkele initiatieven niet van de grond gekomen zijn. Deze learnings nemen we mee naar Sportakkoord II;
- Het Tilburgs Sportakkoord een goed instrument is, dat experimenteeruimte biedt voor initiatieven en projecten die niet vanuit het reguliere beleid invulling krijgen;
- Corona heeft voor vertraging gezorgd waardoor resultaten pas later zichtbaar werden;
- Corona heeft er eveneens toe geleid dat de betrokkenheid van de sport aanvankelijk minder was dan op voorhand voorzien;
- Het betrekken en betrokken houden van sport- en beweegaanbieders een blijvend punt van aandacht is.

2.3 Organisatie

Indachtig het sportakkoord was er geen trekkende/sturende rol voor gemeente Tilburg en/of het Sportbedrijf voorzien. Er is een regisseur aangesteld in samenspraak met de TSR (Tilburgse Sportraad). De primaire taken van de regisseur waren:

- In de rol van gedelegeerd opdrachtgever het ondersteunen in de breedte en het aanjagen van de verschillende ambities binnen tijd en budget; terugbrengen van energie in netwerk en proces, waar nodig kwartiermakers aanstellen;
- Op zoek gaan naar nieuwe samenwerkingsverbanden/kansrijke ambities;
- Voorstellen te doen voor de besteding van uitvoeringsbudgetten jaar 2 (2021-2022) en jaar 3 (2022-2023);
- Het inrichten van een communicatiestructuur en actief communiceren over inhoudelijke en procesmatige voortgang;
- De brede beweging bedoeld in het Nationaal Sportakkoord op gang te brengen (sport verenigen en in zichzelf te versterken zodat ze een gelijkwaardige partner is in samenwerking met andere domeinen zoals overheid, onderwijs, welzijn etc.).

Ter ondersteuning was aanvankelijk een stuurgroep voorzien om met name in relatie tot het laatste resultaatgebied te ondersteunen. De betrokken organisaties vonden dit gelet op de statuur van een sportakkoord best ingewikkeld en opteerden voor een rol van adviescommissie. De adviescommissie is in de afgelopen jaren enkele keren digitaal bijeengewees en is op basis van updates van de regisseur maar ook bijdragen van ambitie-eigenaren steeds bijgepraat en heeft gevraagd en ongevraagd advies gegeven. Op een bepaald moment is de adviescommissie uitgebreid met partijen uit het zorg- en welzijnsdomein omdat veel van de commissieleden ook een rol hadden in het later opgestarte Tilburgs Preventieakkoord (TPA). Tussen de kwartiermaker TPA en regisseur TSA is regelmatig contact om zoveel mogelijk synergie te creëren.

Er is een [speciale website](#) waarop TSA-updates (naar schatting 14 bij afronding TSA I) en andere relevante zaken terug te vinden zijn. We ronden TSA I af met een multimediaal magazine waarin we enerzijds de resultaten van TSA I willen 'vangen', maar vooral partijen willen inspireren om aan te haken bij TSA II om aan te haken. Tenslotte hebben er diverse bijeenkomsten plaatsgevonden: enerzijds specifiek rondom concrete ambities met de betrokken partijen georganiseerd door de ambitie-eigenaar/projectleider en anderzijds breed door de regisseur, de ene keer rondom ontmoeting en kruisbestuiving/leren van elkaar/samenwerken, een andere keer concreet rondom een thema (vooral gericht op de sport).

2.4 Financieel

In jaar 1 was €120.000,- beschikbaar, in jaar 2 €510.000,- en in jaar 3 €226.000,-. De middelen zijn rekening houdend met de uitlooptermijn naar 2023 allemaal besteed.

3. SPORTAKKOORD II (2023 TRANSITIEJAAR)

3.1 Proces & organisatie

Met de komst van de brede SPUK/GALA hebben de directbetrokkenen (gemeente, Sportbedrijf, Tilburgse Sportraad en regisseur) zichzelf de vraag gesteld wat de rol van het sportakkoord zou kunnen zijn. Het antwoord daarop is vrij eenvoudig en hebben we impliciet in Sportakkoord I al zo ingezet: het sportakkoord kun je zien als **een strategische kraamkamer waarvoor (nog) geen beleid is; innovatie-/experimenteerimte**. Het is dan wel zaak om op voorhand na te denken wanneer het experiment geslaagd is en waar binnen het staande beleid iets verankerd kan worden ('landingsplek' in beeld hebben; in welk beleid en/of regeling). Zoals bijvoorbeeld Uitblinkers wat nu standaard in de uitvoering is geborgd of het project SLOW/KOM! (waar ouderenbeleid al bij betrokken is).

Voor 2023 betekent dit:

- Het doorzetten van succesvolle en kansrijke ambities/initiatieven; bottom-up (vanuit de stad/de sport) en top-down (vanuit gemeente, sportbedrijf, TSR); welke kansen zien we vanuit de integrale doelstellingen GALA-IZA en regulier gemeentelijk beleid;
 - o Verbinding met preventie en de regelingen sociale basis
 - o Wijk-/gebiedsgericht werken (verbinden van partijen/domeinen)
 - o Versterken/professionaliseren van de sport (verbreden/vernieuwen)
- Het inrichten van een kernteam (en daarmee het afhechten van de bestaande adviescommissie);
- Het uitdragen van resultaten, het inspireren en betrekken van relevante partijen in de context van TSA II.

Gemeente Tilburg brengt nu in beeld hoe de brede SPUK zich verhoudt tot de voormalige afzonderlijke regelingen in combinatie met het eigen coalitieakkoord en programmabegroting. Het gaat hierbij om zowel inhoudelijke doelstellingen als financiën (incidenteel en structureel) maar ook wensen en zelfs dromen als er speelruimte zou zijn. Dit is een complexe puzzel en die kost tijd. Daarom benutten we 2023 als transitiejaar. De inzet van de regisseur wordt met een half jaar verlengd in de rol van coördinator Sport & Preventie parallel aan bovenstaand proces om richting het PVA 2024-2026 te werken naar een ontwerp wat passend is met een definitieve herijking inhoudelijk als uitkomst.

3.2 Inhoud¹

Succesvol en kansrijk doorzetten in 2023 (zie ook hoofdstukken 5 & 6 waarin de ambities en nieuwe initiatieven inhoudelijk zijn geëvalueerd, voor meer toelichting):

- De inzet van een buurtsportcoach in het VO vanuit integrale wijk/gebiedsaanpak (1,2):
 - o Samenwerking LO-docent, buurtsporter, jongerenwerk en VO/VA+ sportaanbieders)
 - o Gekoppeld aan School & Omgeving/dynamische schooldag/bewegend leren (ambitie 3)/2+1+2 dus de school, maar ook het Cruyffcourt etc., de locatie van de sportaanbieder als locatie.
- Sport inzetten als middel voor kinderen met een migratieachtergrond (4)
- Vervolgstappen open badges (5)
- NDC/wandelgroepen (10)
- Fietsmaatjes (11): afhankelijk van evaluatiegesprek stakeholders

¹ Op basis van de evaluatie zijn dit de ambities en projecten die aan de eerste vereiste (resultaten tot nu toe) voldoen. De diverse ambitie-eigenaren en projectleiders zijn uitgedaagd om plannen aan te reiken die passen in de definitie zoals geschetst onder 3.1 en 3.3: kansrijk vanuit het oogpunt structurele borging in beleid. De aanscherping van deze plannen alsmede de afstemming daarover loopt door tot na de inleverdatum van herijking sportakkoord. Definitieve keuzes worden later in 2023 gemaakt en zoals ook in uitvoeringsjaar 2 met de leefstijlmiddelen is gebeurd, er zullen ook nieuwe initiatieven ontstaan.

- Vitaliteit op de werkvloer (13);
- KOM!;
- Sportparkmanager Rauwbraken;
- Koplopers;
- En mogelijk een platform ter ondersteuning van de verschillende 'communities'.

Hierbij gaan we ook de banden met de ondernemende sport (POS) intensiveren en nog nadrukkelijker de koppeling met preventie maken.

3.3 Financieel

Voor 2023 bedraagt het uitvoeringsbudget Sportakkoord €175.000,-. Vooralsnog kijken we niet naar de BRC-middelen en de uitwisselbaarheid tussen beide regelingen. De middelen worden als volgt gelabeld:

- Het doorzetten van de kansrijke/succesvolle ambities en initiatieven (zie inhoud);
- Eventueel extra benodigd budget voor het multimediaal magazine;
- Verlengen van de regisseur/inzet coördinator Sport & Preventie;
- Eventuele restmiddelen worden aangewend ter voorbereiding op toekomstig concept en randvoorwaarden 2024-2026.

4. FORMAT HERIJKING LOKAAL SPORTAKKOORD

Een lokaal of regionaal Sportakkoord is een akkoord waarin door gemeente(n), sportaanbieders en maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, onderwijs) afspraken zijn gemaakt over het beleid rondom sport en sportief bewegen en dat is gebaseerd op het landelijk Sportakkoord. Het blijft mogelijk voor gemeenten om, bij de herijking, de krachten te bundelen om tot een regionaal Sportakkoord te komen en daar uitvoering aan te geven.

OPGAVEN EN AMBITIES	TOELICHTING EN IN TE VULLEN DOOR GEMEENTE
Kernteam	Beschikken over een kernteam dat de regie voert over de herijking en uitvoering van het lokaal Sportakkoord. Dit kernteam bestaat ten minste uit vertegenwoordigers van de gemeente, de lokale sportsector en maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, onderwijs).
	In Sportakkoord I/TSA I was er geen kernteam. De regisseur werkte op inhoud met de ambitie-eigenaren/projectleiders en schakelde regelmatig met gemeente, sportbedrijf, TSR en adviescommissie. Voor 2023 wordt, vanuit de invulling als kraamkamer voor sportbeleid, een kernteam voorgesteld waarin vertegenwoordigers van gemeente (beleid), sportbedrijf (uitvoering) en Tilburgse Sportraad (advies) zitting nemen. Indien nodig kan uitbreiding plaatsvinden met jongerenwerk en/of onderwijs. De uitwerking en aanscherping ervan volgt 2 ^e helft 2023.
Coördinator sport en preventie	<p>Inzetten van een coördinator sport en preventie. Deze functionaris:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coördineert de herijking en uitvoering van het lokaal Sportakkoord. 2. Legt de verbinding met de lokale uitvoering van GALA en het integrale plan van aanpak voor de Brede SPUK. <p>Gemeenten kunnen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties middelen inzetten voor het aanstellen van deze functionaris.</p>
	Coördinator Sport & Preventie: Brigitte Musters, b.musters@ssnb.nl
Monitoring en evaluatie	Meewerken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK plaatsvinden in de periode 2023–2026.
	Ja, vanzelfsprekend
Het fundament op orde	Hoe wordt het fundament (vitale sportaanbieders, duurzaam beleid) van de lokale sportsector versterkt? Denk hierbij aan veiligheid, kwaliteit en toegankelijkheid.
	Dit is een belangrijk uitgangspunt van de gemeente en geborgd in stand beleid. Binnen het Sportbedrijf zijn verenigingsontwikkelaars actief met als doel het werken aan toekomstbestendige sportverenigingen in de stad. Deze worden gefinancierd vanuit de gemeentelijke begroting en de Brede Regeling Combinatiefuncties. Bij het vaststellen van het nieuwe bestuursakkoord zijn er zelfs extra middelen beschikbaar gesteld voor veilig sportklimaat/sportpedagogen.
Bereik/draagvlak	Hoe wordt het bereik (draagvlak partners, deelname partners) van het lokale Sportakkoord vergroot? En hoe zorgen we er daarmee voor dat het aantal

	mensen die we in beweging brengen groeit? Het gaat hierbij om het aanspreken van nieuwe doelgroepen en groepen mensen die te weinig sporten en bewegen.
	Toelichting: <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking regisseur/coördinator met gemeente, Sportbedrijf en Tilburgse Sportraad; - TSA-updates, magazine en bijeenkomsten; - Ondersteuning van die initiatieven in het hart van de doelstelling (sport zelf en groepen die te weinig bewegen) via o.a. koplopers initiatief.
Meer (zichtbare) betekenis	Hoe wordt de betekenis van sport op lokaal niveau zichtbaar gemaakt en benut (podium topsport benutten, verbinding met GALA, IZA, School & Omgeving)? Dit betreft vooral de verbinding met en tussen domeinen (zorg, sport en bewegen, onderwijs, gezondheid). Denk hierbij ook aan het benutten van topsport om de maatschappelijke waarde van de sport in de etalage te zetten.
	Toelichting: o.a. <ul style="list-style-type: none"> - Verbinding met Team Tilburg = talenten/topsport (staand beleid); - Verbinding met Willem II betrokken; - Uitdragen van bestaande initiatieven in relatie tot school & omgeving, GALA, IZA (zie inhoud); - Die verbinding borgen bij nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld sociale sportschool bij SLOW/KOM!); - De verbinding tussen sportaanbieders en werkgevers. Doorlopend is er aandacht voor nieuwe kansen en mogelijkheden.
Betrekken lokale partners	Bij de herijking van het lokaal Sportakkoord wordt aantoonbaar gestreefd naar het betrekken van het merendeel van sportclubs, ondernemers in de sport en maatschappelijke instellingen . Herijking is zichtbaar een proces dat de hele lokale gemeenschap aangaat.
	Beschrijving (voorbereiding) proces: <ul style="list-style-type: none"> - Initiatief koplopers en wenkend perspectief (olievlek middenmoot, zwaluwstaarten team Verenigingsontwikkeling Sportbedrijf); - Samenwerking POS opstarten (afspraak POS-gemeente-Sportbedrijf-TSR-regisseur/coördinator in de maak); - Doorgaan met wat we al doen + uitbouwen als het gaat om maatschappelijke partners (o.a. jongerenwerk rondom doelgroep 12-18, fysiotherapeuten rondom wandelgroepen/NDC).
Sociale veiligheid en integriteit	In de periode 2023–2026 gaat de gemeente (in samenspraak met het kernteam) werken aan een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit op lokaal niveau bij alle sportaanbieders waarmee de gemeente een relatie heeft te stimuleren en ondersteunen .
	Dit is staand beleid van gemeente Tilburg, o.a. via het programma Sportplezier.
Clubondersteuning	In de periode 2023–2026 gaan de gemeente, lokale clubondersteuners en adviseur lokale sport (samen met het kernteam) in gesprek om de toegang, coördinatie en kwaliteit van clubondersteuning op lokaal of regionaal niveau te verbeteren. De mogelijkheid om één loket voor clubondersteuning in te richten wordt hierbij onderzocht.

	Dit is staand beleid vanuit gemeente Tilburg. Het team Verenigingsontwikkeling Sportbedrijf Tilburg, aangevuld met initiatieven als clubkadercoach (vanuit staand beleid) en sportparkmanager (TSA)
Lokaal sportplatform	In de periode 2023–2026 onderzoekt de gemeente (in samenspraak met het kernteam en de adviseur lokale sport) de mogelijkheid om een lokaal sportplatform in te richten . Zo'n sportplatform brengt de lokale sportaanbieders samen met het oog op samenwerking, één aanspreekpunt voor en met de gemeente, en belangenbehartiging. Een vorm hiervan is een lokale sportraad.
	Tilburg heeft als de Tilburgse Sportraad (TSR). En verder hopen we dat het koploper initiatief ook een soort platformfunctie gaat krijgen.
Inzet lokale functionarissen sport en bewegen (voorheen buurtsportcoaches)	Het herijkte Sportakkoord maakt duidelijk hoe lokale functionarissen die gefinancierd worden vanuit de BRC worden ingezet binnen de zes thema's van het Sportakkoord.
	Binnen het Tilburgse sportstimuleringsbeleid en de uitvoering (via Sportbedrijf) staat de opgave centraal en niet de wijze van financiering. Bij de circa 100 functionarissen gaat het steeds om een mix van bronnen: de brede regeling (BRC), sportbeleid, andere gemeentelijke beleidsterreinen en andere partners in de stad zoals het onderwijs. Gerelateerd aan de zes thema's in het sportakkoord kunnen we het volgende stellen: <ul style="list-style-type: none"> - Inclusie: staand beleid uniek sporten, staand beleid voor vluchtelingen, via de BRC inzet op alle speciaal onderwijscholn, naschools aanbod voor deze scholen; - Sociaal veilige sport: pedagogen inzet bij sportverenigingen, MRT bij scholen, inzet ALO-afgestudeerden, programma veilig sportklimaat; - Vitale sportaanbieders: ondersteuning vanuit de verenigingsondersteuners; - Vaardig: inzet van vakleerkrachten, MRT; - Ruimte: o.a. via JOGG zetten we in op groen voor grijs: de tegel speelplaatsen groen en speelbaar maken, maar ook via de gemeentelijke BOSS visie waar we met inwoners en professionals (o.a. buurtsportwerkers en vakleerkrachten) bekijken wat er op wijkniveau wenselijk is qua voorzieningen om te bewegen, ontmoeten, sporten en spelen. - Maatschappelijk waarde topsport: vanuit de brede regeling geen financiering/vanuit staand beleid wel.

BIJLAGE 1 EVALUATIE AMBITIES TILBURGS SPORTAKKOORD (OORSPRONKELIJKE INITIATIEVEN)

Algemeen

In deze bijlage evalueren we op hoofdlijnen. In de [diverse TSA-updates](#) wordt meer gedetailleerd ingegaan op de inhoudelijke ontwikkelingen.

Ambitie 1 & 2 | Buurtsportcoach VO & bewegen organiseren aan rand v.d. schooldag

Doel/omschrijving

Enkele middelbare scholen in Tilburg hebben de ambitie om een buurtsportcoach voor een aantal uur te koppelen aan hun vaksectie LO. De rol van deze buurtsportcoach is zorgen voor verbinding tussen de school en beweegaanbod uit de stad (sportkennismaking, try-out sports, pauzesport, vakantietoernooien), verbinding maken tussen school- en wijk sportteam en ondersteuning bieden aan het zorg/ondersteuningsteam van de school (begeleiding van jongeren die uitvallen). Per school is maatwerk nodig. Ambitie 2 is om aan het eind van de schooldag (aansluitend op de roosters) beweegactiviteiten te organiseren in de gymzaal van de school. De school zorgt voor de ruimte en leerlingen, andere partijen dienen de invulling van deze activiteit in te vullen. Leerlingen kunnen hier zelf ook een bijdrage leveren in de organisatie. Het doel is om middelbare scholieren laagdrempeliger in aanraking laten komen met bewegen en meer in contact te brengen met het beweegaanbod uit de stad. Het gaat dus om sportkennismaking, maar ook meer inzicht in de mogelijkheden zodat jongeren wanneer ze stoppen met hun sport eventuele alternatieven kennen. Een gezamenlijk aanbod vanuit de sport voor alle middelbare scholen zou hierbij wenselijk zijn. Nodig: een spin in het web, die de verbinding legt tussen het beweeg- aanbod en de scholen. Nu is het individueel en kost het aan beide kanten veel tijd. De wijze waarop dit kan worden ingevuld, kan worden meegenomen in het onderzoek van de bij ambitie 1 genoemde kwartiermaker. Hiernaast dient er op schoolniveau meer aandacht te zijn voor signalering van inactieve leerlingen en dient er meer voorlichting te komen over het belang van bewegen.

Aanpak/resultaten

Er is een kwartiermaker aangesteld die het gesprek tussen de onderwijspartijen, gemeente Tilburg, sportorganisaties en wijkorganisaties heeft vormgegeven om tot een concreet procesvoorstel en een projectvoorstel per school te komen met afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en financiën. De kwartiermaker had beide ambities 'in de tas' bij deze gesprekken.

De afzonderlijke gesprekken leverden input op voor het vervolg van het proces. Waaronder een gezamenlijke sessie tussen het sportbedrijf en de onderwijsinstellingen. Behalve dat het erg lastig is gebleken om alle partijen bij elkaar te krijgen (corona, tijd) bleken soortgelijke ervaringen uit het verleden ook te zorgen voor vertraging en vraagtekens bij de uitvoering. Waar zou de organisatorische verantwoordelijkheid moeten liggen, bij wie komt de buurtsportcoach in dienst, wat draagt een school bij wanneer er geen tijdelijke middelen meer zijn en de buurtsportcoach inmiddels een vast contract heeft, zomaar wat vragen. Uiteindelijk is er gekozen voor een tussenoplossing waarbij de buurtsportcoach bij een onafhankelijke werkgever in dienst is gekomen; het uitvoeren van de pilot had namelijk een hogere prioriteit en dit punt kon ook later beslecht worden.

Inmiddels is de buurtsportcoach aan het werk met wisselend resultaat, waaronder:

- Van de onderwijsinstellingen die hiermee aan de slag wilden is niet iedereen begonnen; tijd onder de vakleerkrachten zou het grootste struikelblok zijn
- Bij de deelnemende onderwijsinstellingen verloopt de afstemming niet overal soepel; zo komt een buurtsportcoach aan de gesloten deur omdat de school een studiedag heeft
- De buurtsportcoach vervult soms een meer toezichthoudende rol dan die van buurtsportcoach
- De beschikbaarheid van voorzieningen of beter het ontbreken ervan zorgt dat er geen of te weinig aanbod is
- De buurtsportcoach 'concurrereert' soms met de activiteiten in de wijk maar vooral met niet bewegen
- Ondanks het enthousiasme van de sportaanbieders lukt het niet of onvoldoende om plannings op elkaar af te stemmen en is de uiteindelijke inzet van de sport lager geweest.

Toch zijn de geluiden niet louter negatief. Los van de noodzaak dat we voor deze doelgroep iets doen, wat ook onderstreept wordt door de aanscherpingen in de Brede Regeling Combinatiefuncties (met de combinatiefunctionaris onderwijs), programma's als School & Omgeving (2+1+2) en de inzet op dynamisch leren) zijn er ook enthousiaste geluiden met concrete aantoonbare resultaten bij de leerlingen en daarmee ambassadeurs onder schooldirecties. Ook het sportbedrijf ziet de meerwaarde, zeker vanuit een meer gebiedsgerichte aanvliegroute.

Voorstel voor vervolg

Er moet zeker oog zijn voor de constatering tijdens de verschillende evaluaties maar we zouden het nog net te vroeg vinden om met deze ambities te stoppen en zouden deze graag doorzetten in SA II. In juni 2023 vindt een gesprek plaats tussen Sportbedrijf, Gemeente en directies onderwijsaanbieders met als doel een langdurige (3 tot 4 jaar) afspraak met elkaar te maken. TSA II zou hierin nog een impuls kunnen geven.

Ambitie 3 | bewegend leren inzetten op het voortgezet onderwijs

Doel/omschrijving

In het basisonderwijs is bewegend leren bij andere vakken dan gymnastiek een steeds meer voorkomende manier van lesgeven. In Tilburg willen enkele middelbare scholen het thema bewegend leren ook in hun school inpassen. Dit kan door bewegen te gebruiken als onderdeel van lesmethoden van andere vakken, maar ook door vanuit andere vakken vanuit hun perspectief naar bewegen te laten kijken (bijv. de koppeling tussen roeien en natuurkunde/biologie of het laten maken van scoresystemen bij wiskunde, etc.). Wat is er nodig?

- Inzicht hebben in leerdoelen/curriculumdoelen van andere vakken;
- Versterken samenwerking van vaksectie LO met andere vakken;
- In de school een creatieve docent die vanuit zijn of haar vak de curriculumdoelen vertaalt naar beweegkansen;

Kortom:

- Stap 1 is dat iedere school eerst intern de mogelijkheden gaat verkennen en de eerste kansen gaat uitvoeren. Daarbij kan ondersteuning worden gevraagd aan de sportorganisaties;
- Vervolgens komt een werkgroep samen om de eerste kennis en ervaringen te delen;
- Fasegewijs worden de opgedane ervaringen gedeeld met andere middelbare scholen om het bewegend leren verder te verspreiden.

Aanpak/resultaten

Deze ambitie is uiteindelijk nooit gestart door het terugtrekken van een onderwijsinstelling in combinatie met andere prioriteiten bij Hall of Fame. Met een rol voor Rooi Pannen in zowel de adviescommissie als aanvankelijk in ambitie 1 & 2 is er wel nagedacht over de mogelijkheden. Uiteindelijk is er een aanvraag ingediend voor beweegvoorzieningen in het nabijgelegen Westerpark dat vanuit 'groen' binnen de gemeente een make-over zou krijgen. Vanuit TSA I zijn de onderdelen Pleinspelen en Calisthenics mogelijk gemaakt:

Voorstel voor vervolg

Bewegend leren, dynamisch leren zijn wel actuele thema's. We zouden dit onderwerp graag borgen bij de verdere plannen rondom ambitie 1 & 2, zie hierboven.

Ambitie 4 | sport inzetten als middel voor participatie (Schakelcollege)

Doel/omschrijving

Op het Schakelcollege in Tilburg zitten allemaal leerlingen met een migratieachtergrond. Het laten meedoen in onze maatschappij is een belangrijk onderdeel binnen het lesprogramma van het Schakelcollege. Zij zien sport en bewegen als een belangrijk middel hiervoor. Met name wanneer hun leerlingen onderdeel worden van reguliere sportaanbieders en daarmee contacten leggen buiten het eigen/school netwerk. Afgesproken is dat het Schakelcollege in samenwerking met diverse sportaanbieders actief hun leerlingen gaat verbinden met de Tilburgse sportmogelijkheden.

Aanpak/resultaten

Door corona en wisselingen bij de vaksectie is e.e.a. later gestart dan gepland. Vanuit AV Attila zijn er in uitvoeringsjaar 2 activiteiten georganiseerd in opmaat naar de Warandeloop. In uitvoeringsjaar 3 is een buurtsportcoach VO met fiets- en wandelactiviteiten gestart.

Voorstel voor vervolg

Zolang als voor deze doelgroep sport en bewegen nog niet uit bestaand beleid gefaciliteerd kan worden lijkt ondersteuning vanuit TSA II wenselijk. Daarbij zou aansluiting gezocht moeten worden met het vervolg van de bsc VO (ambitie 1 & 2) en de koploperclub c.q. sportbedrijf om te komen tot passende arrangementen.

Ambitie 5 | doorontwikkeling programma Open badges en Citytrainers

Doel/omschrijving

In Tilburg worden momenteel diverse jongeren door Buurtsport opgeleid tot Citytrainer. Dit is een cursus waar jongeren en jongvolwassenen wordt geleerd om zelfstandig sport- en beweegactiviteiten te organiseren of te ondersteunen in hun wijk of stad. R-Newt is aan de slag met Open Badges, een manier om aangeleerde competenties en vaardigheden binnen haar aanbod in beeld te brengen en te erkennen. Dit vanuit de gedachte dat een jongere overal kan leren en met het doel hen te helpen zich hier ook bewust van te zijn en perspectief te bieden. 'Hoe kunnen jongeren de competenties geleerd binnen sport verzilveren en koppelen aan onderwijs instroom en/of beroepsmatig perspectief?' Wat zijn de mogelijke vervolg stappen of doorgroeimogelijkheden voor deze Citytrainers? Dit kan binnen de sport zijn, maar ook met sport als middel?

Aanpak/resultaten

Citytrainer heeft een meer eigen, autonome koers gelopen vanuit het sportbedrijf. De inzet in deze ambitie is vooral gericht op de ontwikkeling van de open badges waarbij R-Newt en Buurtsport met elkaar samenwerken. Open badges zijn ontwikkeld, getest (in 3 verschillende settings) en aangepast. Voor de jongeren, buurtsport en R-Newt is de waarde duidelijk.

Voorstel voor vervolg

Inhoudelijk: meer partijen dan alleen buurtsport en jongerenwerk moeten het belang onderkennen, zoals onderwijs. Inbedding in onderwijs betekent erkenning waarna koppeling gemaakt kan worden met werkgevers/bedrijfsleven. Procesmatig is het goed om dit gedachtengoed te koppelen met andere activiteiten gericht op de doelgroep (koppeling met ambitie 1 & 2, per school/wijk kijken wat er nodig is aan inzet). Hierbij kan TSA II een ondersteunende rol spelen, ondanks dat dit de sport overstijgt/een Tilburg brede aanpak vereist.

Ambitie 6 | activeringsprojecten jongeren uitbreiden met bewegen

Doel/omschrijving

R-Newt zorgt in Tilburg voor de uitrol van diverse interventies. R-Newt richt zich hierbij op het brede welzijn van jongeren. Sport en bewegen zou een mooie bijdrage kunnen leveren binnen activeringstrajecten van jongeren. Een substantieel deel van de doelgroep van R-Newt kenmerkt zich door sociale beperkingen/drempels, psychische en financiële kwetsbaarheden, multi-problematieken en/of kampen met antiautoritair gedrag. Met diverse middelen motiveert R-Newt deze jongeren om in beweging te komen en blijven richting maatschappelijke participatie en perspectief. Echter ontbreekt het in de interventies aan een beweegcomponent. R-Newt vindt het belangrijk dat deze jongeren niet alleen mentaal maar ook fysiek kunnen bewegen. De ambitie van R-Newt is om beweegcomponenten te kunnen toevoegen /aanbieden binnen activeringstrajecten aan deze

jongeren. Overkoepelend geldt dat de sportaanbieders die hierin iets willen betekenen meer moeten kunnen bieden dan alleen sport (sociale begeleiding/ondersteuning, plezier en een doel).

Afgesproken is dat R-Newt met enkele sportaanbieders een denktank gaat vormen hoe dit stad breed vormgegeven kan worden, welke sportaanbieders de juiste randvoorwaarden kunnen bieden, om deze projecten uiteindelijk met sport en bewegen als onderdeel verder te brengen. (Bijvangst is dat jongeren geënthousiasmeerd worden). R-Newt gaat zelf geen beweegactiviteiten organiseren, maar wil juist de koppeling maken tussen hun kennis en de beweegexpertise om dat slim met elkaar te combineren.

Aanpak/resultaten

Bij het uitvoeren van ambitie 6 zijn er meerdere denktanks georganiseerd, waarbij er samen met sportverenigingen en andere sportaanbieders is gekeken hoe we het beweegaanbod kunnen verbreden voor de jeugd in Tilburg. Hierbij werd sport gezien als middel en niet als doel op zich, om zo de jeugd meer te activeren en met een breder en duidelijker beweegaanbod te komen. Bij ambitie 6 is ervoor gekozen om ons vooral te richten op de drie PACT-wijken (Zuid, West, Noord) omdat vanuit verschillende cijfers blijkt dat in die drie wijken de jeugd minder actief is, er meer sociale problematieken zijn zoals armoede en criminaliteit. Tijdens het verkennen van de mogelijkheden zijn we, door gesprekken te voeren met verschillende sportaanbieders maar ook met de jeugd, erachter gekomen dat er meer samenwerking moet plaatsvinden tussen de sportaanbieders, het onderwijs, buurtsport en de verschillende doelgroepen die ook worden genoemd bij de analyse van ambitie 6. Het is uiteindelijk gebleven bij een aantal denktanks.

Voorstel voor vervolg

Inhoudelijk: investeren in samenwerking tussen scholen, sportaanbieders, buurtsport en jongerenwerk waarin vanuit verschillende disciplines preventief ingezet wordt op de jongeren. Verder is het noodzakelijk om meer bekendheid te geven aan het bestaan van diverse regelingen waarvan jongeren gebruik kunnen maken, ook vanuit de verschillende partijen, zowel richting jongeren als hun ouders. Procesmatig past dit uitstekend bij het gebieds-/wijkgericht werken maar omdat de jongeren niet in de hokjes van hun wijk denken en handelen zou een makelaarsfunctie/een overstijgende rol in de stad van toegevoegde waarde kunnen zijn die vooral de linken tussen de partijen legt zodat de professionals in de wijken ontlast worden/zich kunnen concentreren op hun inhoudelijke activiteiten. Er wordt vooralsnog geen rol voorzien in TSA II.

Ambitie 7 | dagtrainingsprogramma voor jongeren die uitvallen

Doel/omschrijving

In Tilburg is er een grote groep jongeren (o.a. de Thuiszitters), die op school (VO en MBO) uitvalt. Deze jongeren eindigen zonder startkwalificatie of (nog erger) belanden in criminele circuits. Om dit te voorkomen is de ambitie om deze jongeren een alternatief of aanvullend programma aan te bieden (op bijv. een sportlocatie), waar 'bewegen' een belangrijk onderdeel vormt. Voor de jongere doelgroep betreft het 'bewegen' naar school, voor de oudere jongeren gaat het om 'bewegen' naar werk. Het gaat hierbij om een binnen schools-programma, een naschools-programma en een school vervangend programma. Om dit te realiseren is men op zoek naar een coördinatiepunt, locaties om dit programma te draaien en rolmodellen.

Wat is er nodig? Concrete doorontwikkeling van het programma met:

- Een coördinatiepunt binnen een centraal orgaan, waarbij vanuit zorg en participatie gekeken kan worden hoe en waar een jongere terecht kan. Hier wordt kennis en kunde verzameld, waardoor er bij nieuwe vragen, snel en adequaat gehandeld kan worden. Direct contact met de vindplaatsen van deze jongeren (scholen, jongerenwerk), maar ook binnen de zorgketen (Halt, Leerplicht/RMC, Reclassering, gemeente, UWV).
- Faciliteiten waar mogelijk wijkgericht en waar nodig stedelijk gewerkt kan worden met de jeugd. Dit zou als het ware een juniorwijkcentrum kunnen zijn, waar jongeren komen om te sporten, maar direct ook werken aan zichzelf en geholpen kunnen worden met vragen (vergelijkbaar met V39/Hotspot).
- Rolmodellen zijn nodig die jongeren meenemen in hun ontwikkeling en kunnen stimuleren de juiste keuzes te maken. Dit kunnen zowel beroemde als bekende (uit de wijk) rolmodellen zijn. Zo mogelijk kunnen via dit sportnetwerk rolmodellen gecreëerd worden, die zelf weer binnen de eigen wijk actief bezig gaan met het stimuleren van de jeugd.
- Aansluiting bij andere partijen (bijv. stagebedrijven) om hen te ondersteunen met kennis en kunde om de jongeren pedagogisch en/of medisch te kunnen begeleiden.

Aanpak/resultaten

Het is gelukt om met belangrijke partijen als Willem II Betrokken, ROC Tilburg, RNEWT Jongerenwerk en SELF Doen Wat Werkt een samenwerking op te tuigen, die uitvoering geeft aan het gemaakte plan. Op 8 november zijn we officieel gestart met het programma bij Willem II, waar 12 jongeren van het Entreecollege aan mee gaan doen. Hilde Coolen van het Entreecollege, Yasmir Achraf van R-Newt en Erik Verbunt van SELF zijn de trainers die dit uitvoeren. E.e.a. onder de noemer Uitblinkers waarbij et succes geleid heeft tot inbedding in bestaand beleid.

Voorstel voor vervolg

Het initiatief kent een vervolg, er is geen verdere ondersteuning vanuit TSA II nodig.

Ambitie 8 | bewegen in wijken

Doel/omschrijving

Contour DeTwern organiseert in Tilburg op diverse plekken ontmoetingsbijeenkomsten voor doelgroepen. Deze activiteiten worden soms aangevuld met beweegactiviteiten door bijv. een fysiotherapeut of sportaanbieder. Dit leidt tot erg succesvolle resultaten op sociaal en gezondheidsgebied. Contour DeTwern gaat deze aanpak op meer plekken in de stad uitrollen en heeft de ambitie om het tot een stads breed programma te ontwikkelen.

Daarvoor heeft het op wijkniveau samenwerking nodig met fysiotherapeuten, sportaanbieders, huisartsen, etc. om deze beweegactiviteiten vorm te geven of de groepen door te verwijzen. Contour DeTwern wil graag afstemmen en samenwerken met het bestaand aanbod. Daarnaast wil het graag de vrijwilligers die bij deze activiteiten betrokken zijn, trainen om meer vaardigheden te krijgen bij het opzetten van beweegactiviteiten.

Aanpak/resultaten

In Tilburg Zuid heeft sociaal werker Sule Kaplan enkele jaren terug in samenwerking met een fysiotherapiepraktijk uit de wijk de fysio oefenochtend opgezet. De doelgroep zijn kwetsbare bewoners die een individuele fysiotherapie behandeling hebben gevolgd, maar niet de financiële middelen hebben voor een vervolg therapie en/of ook behoefte hebben aan sociale contacten. De Fysio Oefen Ochtend is een wekelijkse bewegingsactiviteit, onder begeleiding van een fysiotherapeut. Daarna volgt een sociaal ontmoetingsmoment tussen de deelnemers. Middels deze activiteit bouwen de deelnemers een sociaal netwerk op en worden ze geactiveerd om mee te blijven doen en aan te sluiten bij andere activiteiten. De resultaten zijn zeer positief; naast gezondheidswinst levert het ook sociale winst op; de sociale netwerken van de deelnemers versterkt. De deelnemers hebben meer mensen leren kennen waarop ze terug kunnen vallen en om samen activiteiten mee te kunnen ondernemen, hun welbevinden is gestegen. Omdat de Fysio Oefen Ochtend zo succesvol is willen we deze uitrollen naar de wijken Reeshof, Noord en Spoorpark.

T.g.v. Corona zijn werkzaamheden stil komen te liggen en vertraagd. In die periode is gewerkt aan:

- Een meetinstrument (ontwikkeld door studenten)
- Het beschrijven van de interventie
- Werkplaats ouderen voor borging (in combinatie met de werkgroep gelukkig en gezond ouder worden in je eigen buurt)
- Het opstellen van een maatschappelijke businesscase
- Verbinding met ambitie 10 NDC

Voorstel voor vervolg

De Fysio Oefenochtend zelf, alsmede de procesactiviteiten zijn veelbelovend maar zouden nog een slag verder gebracht moeten worden. Door capaciteitsgebrek binnen ContourDeTwern heeft er na uitvoeringsjaar 1 geen vervolg plaatsgevonden. Vanuit TSA II wordt verder geen ondersteuning voorzien. Mogelijk kan CdT vanuit haar primaire opdracht in combinatie met de wandelgroepen in de wijken, MBvO-groepen etc. alsnog voortborduren op de resultaten die geboekt zijn.

Ambitie 9 | programma Old Stars & Football Memories uitrollen

Doel/omschrijving

Vanuit de stichting Willem II Betrokken wordt succesvol het programma Football Memories (doelgroep: dementerenden en eenzame ouderen) en Old Stars (wandervoetbal 60+) uitgerold. De ambitie is om deze programma's individueel of gezamenlijk breder uit te rollen binnen het Tilburgse verenigingsleven (mogelijk breder dan voetbal). De stichting Willem II Betrokken heeft de kennis en is op zoek naar verenigingen die dit willen uitrollen. Het gaat dan om:

Football Memories:

- Mogelijkheid tot kosteloos deelnemen aan de tweewekelijkse bijeenkomsten die georganiseerd worden in het Koning Willem II Stadion.
- Expertise vanuit de initiatiefnemer om het programma te 'kopiëren' naar verenigingen in de gemeente Tilburg die zelf Football Memories willen vormgeven.

Walking football/Oldstars:

Ouderen kennis laten maken met Walking football: wekelijks trainen en regelmatig wedstrijden spelen. Willem II Betrokken organiseert dit voor oud-Willem II'ers, maar wil het programma beschikbaar stellen aan andere amateurverenigingen. Idealiter wordt dit Tilburg breed uitgerold.

Voor beide initiatieven geldt: men kan genieten van 'een leven lang voetbal'.

Aanpak/resultaten

De ondersteuning vanuit TSA I zou vooral gericht zijn op het met elkaar verbinden van de netwerken; er was geen financiële ondersteuning gevraagd. Door Corona zijn bij Willem II al dit soort activiteiten stil komen te liggen en zijn deze, voor de eigen achterban, pas weer in mindere mate opgepakt nadat alle beperkingen opgeheven waren. De verbinding met het verenigingswezen in Tilburg heeft nog niet plaatsgevonden, voor walking football/Oldstars is inmiddels een stad-breed initiatief gestart voor alle sporten/sportaanbieders die daar iets mee zouden willen.

Voorstel voor vervolg

Het zou mooi zijn wanneer Willem II betrokken en de Oldstars van Willem II ergens een rol kunnen vervullen in KOM! (Keep on Moving! Het Tilburgs "Slow-initiatief" i.s.m. Nationaal Ouderenfonds). Vanuit Willem II Betrokken wordt actief aansluiting gezocht bij allerlei initiatieven op het snijvlak van sport & bewegen en maatschappij; wanneer de tijd rijp is kan het idee van football memories van de plank gehaald worden en/of ontstaan nieuwe initiatieven. Er is vanuit TSA II geen ondersteuning voorzien.

Ambitie 10 | Nationale Diabetes Challenge uitrollen

Doel/omschrijving

Sinds enkele jaren wordt in Tilburg de Nationale Diabetes Challenge (NDC) uitgerold: een effectieve wandelinterventie van de Bas van de Goor Foundation is, waarbij samenwerking in de wijk wordt gestimuleerd om mensen laagdrempelig in beweging te brengen naar een betere kwaliteit van leven. De NDC is toegankelijk voor iedereen die een steuntje in de rug kan gebruiken. Een coördinatiepunt (vaak een huisarts of fysiotherapeut) is hierbij de spin in het web. In Tilburg zijn op dit moment 6 coördinatiepunten en die wil men uitbreiden zodat er een stad brede dekking is. Om dat te realiseren wil men met partners in de stad kijken naar de volgende vraagstukken:

- Uitbreiden coördinatiepunten en challenges naar de stadsdelen Berkel-Enschot, Centrum, Noord, Oud-Noord, Oost en Udenhout;

- Uitbreiding van partners in Reeshof, West en Zuid;
- Wandelbegeleiders, die op vrijwillige basis een groepje willen begeleiden;
- Betrekken grote partners als patiëntenverenigingen, Thebe Extra, de Wever en Zorgverzekeraars;
- Organisaties die geïnteresseerd zijn maar waarvoor het nog te vroeg is om te starten kunnen in 2020 alvast meelopen zodat zij in 2021 kunnen aanhaken;
- PR is belangrijk in dit project om de doelgroep en professionals te bereiken.

Aanpak/resultaten

Tijdens de coronatijd is met twee groepen een lightversie uitgevoerd. Sinds die tijd verdubbelt het aantal locaties per jaar en de teller staat nog niet stil. In 2023 starten we met 11 locaties verspreid over 7 stadsdelen. Ook het aantal deelnemende groepen groeit! In Tilburg-Zuid sluit Attila voor het eerst aan. Het ETZ stelt haar challenge dit jaar ook open voor mensen die zij nog niet behandelen bij het Obesitascentrum en mogen mensen met overgewicht nu ook aansluiten. Ook in het Spoorpark wordt voor het eerst een wandelchallenge georganiseerd waarbij BeweegR de kar gaat trekken. Samen met stichting Boomtak, stichtingsbestuur Spoorpark en fysiotherapie Tilburg Centrum zijn er plannen voor een beweegroute door het park en de wijk. Langzamerhand sluiten ook steeds meer organisaties zich aan naast Contour DeTwern, GGD en PrimaCura, zoals wijkraad West3, gezondheidsplatforms en Fysio op Maat in Berkel-Enschot en enkele wijkverpleegkundigen van Thebe.

Ook de regio zit niet stil want in diverse sportakkoorden is de NDC wandelchallenge inmiddels opgenomen dankzij de inzet van de regio regisseur van de Bas van de Goor Foundation en Uniek Sporten. Hopelijk lukt het om van de 307 deelnemers vorig jaar te groeien naar 450 deelnemers; aan de wervingscampagne zal het niet liggen. De landelijke finaledag vindt plaats op 16 september 2023 in gaststad.... Tilburg! Tilburg gaat definitief participeren in een op maat gemaakte versie van het NDC-programma voor mensen met een migratieachtergrond. Verder wordt i.s.m. de trekker van het Slow Sports programma KOM! onderzocht hoe we een toekomstbestendig programma een leven lang sporten/bewegen ingericht kan worden.

Voorstel voor vervolg

De resultaten van deze ambitie zijn goed! Vanuit TSA II zou ondersteuning gericht moeten zijn op de ontwikkeling van de programmaliijn een leven lang sporten (inclusief MBvO, de verbinding naar TTM, Warandeloop etc. en de koppeling naar KOM!) en dan vooral het bouwen & faciliteren van een community (online en offline contact onderhouden met deelnemers die wel willen lopen maar niet ergens lid zijn of van willen worden).

Ambitie 11: fietsmaatjes

Doel/omschrijving

In Tilburg zijn er diverse initiatieven en ideeën om met behulp van fietsen (in de meest brede zin van het woord: elektrische, duo, tandem, etc.) mensen te activeren en in beweging te brengen vanuit gezondheidsdoelen, maar ook vanuit maatschappelijke doelen (bijvoorbeeld het tegengaan van eenzaamheid). Het Steunpunt Aangepast Sporten Midden-Brabant en Sport Support Tilburg zijn, als ondersteunende partijen, aan het onderzoeken welke aanpak hiervoor het beste bij Tilburg past.

Aanpak/resultaten

Door de coronamaatregelen hebben de geplande pilots bij/met zorginstellingen veel later tot stand gekomen. Aan de hand van de pilots zijn zeker nog een aantal punten naar voren gekomen waar we rekening mee moeten houden. Met name het voorbereiden kost veel tijd en vergt een goede coördinatie en afstemming. Er is een overzicht van aandachtspunten wat als een soort 'checklist' wordt gebruikt bij volgende momenten. Daarnaast is er een duofiets aangeschaft.

Het blijft het een uitdaging om de dynamiek en betrokkenheid in de werkgroep te houden. De gemeente is (en wordt zo ook nog steeds gezien) de kartrekker terwijl dit 'iets van de stad' is en getrokken zou moeten worden door andere partners waarbij gemeente ondersteunend kan zijn. Denk aan een maatschappelijk partner (bijvoorbeeld Contour DeTwern) of een sportaanbieder (bijvoorbeeld Omnisportief). Een projectleider die van de losse puzzelstukjes die inmiddels ontstaan zijn één grote puzzel maken is een andere uitdaging. Evenals het inventariseren van beschikbare fietsvoorzieningen. Naast pilots op locatie is samenwerking van belang, o.a.

- Amaranant;
- Thebe;
- Stichting met je Hart.

Voorstel voor vervolg

Als de huidige ambitie-eigenaar er niet aan trekt dan doet niemand het. In het resterende deel van uitvoeringsjaar 3 wordt alle energie gericht op het mensen aan het fietsen krijgen vanuit Omnisportief. Mogelijk kan TSA II nog ondersteunen om die rol volwaardig in te kunnen vullen, zodat zij het structureel kunnen dragen. Andere opties voor borging zijn fietsmaatje.nl of het ophangen aan Doortrappen. In de conclusies en aanbevelingen worden de opties en ervaringen van collega's in andere gemeenten meegenomen. Als het draagvlak en de energie te laag blijven dan volgt er geen nieuwe ondersteuning vanuit TSA II.

Ambitie 12 | sport- en beweegaanbod beter zichtbaar maken

Doel/omschrijving

Diverse sport- en beweegaanbieders uit Tilburg hebben een breed beweegaanbod voor kwetsbare doelgroepen. Zij geven aan dat zij moeite hebben met het bekend maken van dit aanbod bij de doelgroep of de organisaties die met deze doelgroepen werken. Terwijl er mooie kansen liggen om samen te werken. De ambitie is om een platform te ontwikkelen waar al het sport- en beweegaanbod inzichtelijk wordt gemaakt en dat er een campagne start om dit kenbaar te maken. Dit zou aangevuld kunnen worden met het aanbod qua leefstijlinterventies.

Aanpak/resultaten

In 2 stappen is budget toegekend en gewerkt aan de zichtbaarheid van het aanbod. In uitvoeringsjaar 1 is de bestaande Sportfinder-functie verder ontwikkeld. Het aantal sport- en beweegaanbieders opgenomen in de zoekfunctie is vergroot tot 400. Verder is de optie waarbij je kunt zoeken naar openbare sport- en speelveldjes verder geladen tot 200. Verder is er aan de Sportfinder een Sporttest gekoppeld. Een geïnteresseerde kan deze test doorlopen door het beantwoorden van vragen. Afhankelijk van de gegeven antwoorden komt daar een lijst met mogelijke sportkeuzen uit. Om zowel de Sportfinder als de Sporttest onder de aandacht te brengen is een bescheiden promotiecampagne uitgevoerd via de diverse communicatiekanalen van het sportbedrijf en via Tilburg.com. Het actueel en compleet houden vormt onderdeel van beheer & onderhoud.

De tweede stap was een bijdrage aan het bouwen van een nieuwe website. Het contract met de oude leverancier liep af en het was nodig om diverse aspecten door te ontwikkelen en te verbeteren. Interne regels van de gemeente omtrent websites en landelijke wetgeving vroegen daar ook om. De uiteindelijke doelstelling van het websiteproject is het in gebruik nemen van de snelle, toegankelijke, betrouwbare en aantrekkelijke website SportinTilburg.

- Deze website is het centrale platform voor het Sportbedrijf om te communiceren met de burger, organisaties en de gasten van het Sportbedrijf.
- De technische en inhoudelijke link met de overige communicatiekanalen (offline en online) verloopt soepel, snel en overzichtelijk.
- De website is op alle devices goed leesbaar en bereikbaar voor de Tilburger. Eenmaal op de website zelf is de informatie op een makkelijke en logische manier te vinden voor de bezoeker en wordt de bezoeker gestimuleerd om te gaan sporten door middel van tools, een effectieve customer journey en aantrekkelijke nieuwsberichten op de website.
- Het CMS werkt snel, informatie is makkelijk aan te passen en efficiënt op alle niveaus voor de redacteurs waardoor de bezoekers van de website aan de voorkant een aantrekkelijke, overzichtelijke website ervaren waar de gewenste informatie snel en overzichtelijk te vinden is.

Belangrijke aspecten en functionaliteiten hierin zijn:

- Er moet ruimte zijn voor verschillende landingspagina's met achterliggende pagina's. Dit, omdat verschillende projecten diverse onderwerpen en pijlers hebben. De website moet een landingspagina zijn voor iedereen die over een onderwerp of project meer informatie zoekt. Zo heeft Sportplezier verschillende thema's en moeten bestuurders van verenigingen op onze pagina's informatie kunnen terugvinden.
- Het is belangrijk dat de balans sportstimulering en accommodaties intact blijft. En dat er juist op een pagina van aqua vitaal ook bij de gerelateerde items iets staat over meer bewegen voor ouderen, walking football en de nationale diabetes challenge bijvoorbeeld. En juist bij een artikel over het NK kunstrijden een duidelijke link naar de Ireen Wüst ijsbaan, het ijssportcentrum en verenigingsondersteuning. De verweving tussen accommodaties en sportstimulering is belangrijk!
- Functionaliteiten als de Sportfinder moet op dezelfde manier werken. Vergelijkbare tools moeten in de toekomst implementeerbaar zijn!

Daarnaast, in lijn met het gemeentelijke beleid voor het ontwikkelen van nieuwe websites en landelijke wetgeving, moet bij oplevering aan de volgende 8 eisen voldaan zijn:

- Security/informatiebeveiliging
- Bescherming persoonsgegevens (AVG)
- Digitale toegankelijkheid (besluit digitale toegankelijkheid)
- Cookies (Telecommunicatiewet)
- Archiveren (Archiefwet)
- Gebruiksgemak/gebruiker centraal
- Statistieken
- Herkenbare afzender

De website is klaar en is op 28 maart 2023 live gegaan. Behalve dat de site nu ook echt toegankelijk is voor alle Tilburgers (bijvoorbeeld ook blinden en slechtzienden) is de Sportfinder technisch verbeterd. Inwoners van Tilburg kunnen op zoek gaan naar een sport of beweegaanbieder in Tilburg. Via filters is makkelijk te zoeken op bijvoorbeeld wijk, leeftijd of een sportcategorie. Wat continue nodig is, is het up to date houden van deze data. Dat is de volgende slag die we gaan maken.

Voorstel voor vervolg

Er ligt geen concreet voorstel voor TSA II. Echter vanuit verschillende ambities (ambitie 10, ambitie 13 en het koploper initiatief) is de wens voor een interactief platform, waarin community, vraag &

aanbod, marktplaatsachtige functionaliteiten samenkomen, uitgesproken. In deze lijn liggen er ook kansen voor de activiteiten in en rondom scholen (wijkaanpak waarin verschillende professionals samenwerken) in combinatie met sportaanbieders. Eerst zou onderzocht moeten worden wat de exacte behoefte is alvorens te bepalen wat dan een passende oplossing is, maar mogelijk kan vanuit TSA II daarin nog ondersteund worden.

Ambitie 13 | vitaliteit op de werkvloer

Doel/omschrijving

Vitaliteit op de werkvloer is momenteel een belangrijk onderwerp bij werkgevers. Veel CAO's schrijven tegenwoordig aan werkgevers voor een 'vitaliteitsaanbod' voor hun werknemers te ontwikkelen. Dit gebeurt ook binnen veel Tilburgse organisaties. Het werken aan de gezondheid en vitaliteit van de werkende Tilburgers is immers belangrijk. Een fitte en vitale medewerker zit beter in zijn vel, heeft minder ziekteverzuim en minder zorgkosten. Diverse Tilburgse organisaties geloven in het belang van vitaliteit op de werkvloer en willen graag meer kennisdelen en wanneer mogelijk met elkaar samenwerken. Het idee is om een netwerk van bedrijven op te richten rondom dit thema. Het doel van het netwerk is het uitwisselen van kennis en succesvolle aanpakken om bewegen op de werkvloer te stimuleren. De nadruk ligt daarbij op bewegen en ontspannen (jezelf opladen in relatie tot werkdruk). Daarnaast is het de ambitie om jaarlijks gedurende één week bij zoveel mogelijk Tilburgse bedrijven aandacht te hebben voor vitaliteit (Tilburgse Vitaliteitsweek). De uitrol is maatwerk per organisatie. Het kan gaan om communicatie (kweken van urgentiebesef) tot een mogelijkheid van het volgen van beweegclinics.

Aanpak/resultaten

In uitvoeringsjaar 1 is vertraging opgelopen vanwege corona. Een netwerk van met name corporate organisaties is enkele keren bij elkaar gekomen om ideeën uit te wisselen rondom de oorspronkelijke ambitie. Uiteindelijk is het idee van een Tilburgse Vitaliteitsweek losgelaten en is er ingezet op concrete kennisdeling en uitwisseling via workshops. Resultaten:

- Stakeholders en netwerk benaderen. Het opgebouwde netwerk is versterkt en uitgebreid. We zien daarbij verschillen tussen grotere werkgevers met vitaliteitsprogramma's en het MKB die hier minder makkelijk invulling aan kunnen vanwege
- Bewustwording. Bewustwording voor het thema neemt toe en daarmee ook concrete aandacht om het structureel in te bedden, hier heeft corona juist positief aan bijgedragen. Prioriteit is nog een punt van aandacht.
- Analyse van huidige en nieuwe vitaliteitsprogramma's d.m.v. een workshop. Aanbod blijkt over het algemeen gericht zijn op de fysieke kant van vitaliteit (sporten, bewegen, voeding) als de mentale veerkracht (ontspanning, stressregulatie, slaap, werkgevoel).
- Analyse van behoeften van werkgevers: kennisdeling, kruisbestuiving, voorbeelden en ervaringen met elkaar delen om e.e.a. toepasbaar te maken. Het is wenselijk om deze behoefte ergens vast te kunnen leggen zodat vraag en aanbod gematcht kunnen worden. Tijdelijk ingericht via het intranet van gemeente Tilburg.

- Aanvullende verwachtingen in kaart gebracht:
 - o Samenwerking in stand houden
 - o Samenwerking met andere domeinen aangaan zoals zorg, welzijn, sociaal en sport om de vitaliteit te vergroten
 - o Handvatten en tools meegeven om de echte beweging op gang te brengen
 - o Structureel aandacht voor het thema is en blijft nodig.
- Op basis van de aanvullende verwachtingen zijn vervolgstappen gezet:
 - o Is een routekaart ontwikkeld die werkgevers op weg helpt
 - o Onder de routekaart ligt een kalender met gebundeld aanbod
 - o Op 7 juni gaan sportaanbieders met werkgevers in gesprek om te komen tot (try-out) arrangementen voor beweegaanbod te komen (prio vanuit TSA ligt bij dit deel van vitaliteit waarmee we ook gelijk invulling geven aan een van de hoofddoelstellingen van het Nationaal Sportakkoord (het verenigen en versterken van de sport als basis voor de overige doelstellingen); de resultaten worden momenteel uitgewerkt.

Voorstel voor vervolg

Uit de evaluatie van met name het laatste kwartaal zal moeten blijken wat er nog nodig is om de bereikte resultaten te verankeren en te borgen; beheer en onderhoud van de routekaart & kalender staan daarbij centraal, alsmede samenwerking in het netwerk en het laagdrempelig aanbieden van interventies die een bijdrage leveren aan vitale medewerkers. Zie ook ambitie 12: wellicht komt er vanuit een gesprek met sportbedrijf een behoefte naar boven voor een platform, iets wat de community ondersteunt en vraag en aanbod bij elkaar brengt, waarbij TSA II een rol kan spelen.

BIJLAGE 2 EVALUATIE INITIATIEVEN DIE IN DE LOOP VAN DE TIJD ONSTAAN ZIJN (LEEFSTIJLMIDDELEN)

In uitvoeringsjaar 2 kwamen vanuit het Rijk extra middelen beschikbaar, waarvoor we een uitvraag in de stand hebben gedaan. De volgende initiatieven voldeden aan [de criteria](#) en zijn gehonoreerd met budget om de plannen tot uitvoer te brengen.

Uitbreiding skatepark Reeshof

De Reeshof is een vinewijk, eigenlijk een stadsdeel opgebouwd uit verschillende subwijken. Door de schaalgrootte van de Reeshof en haar inwonersaantal (specifiek ook het enorme aantal jongeren) lijken problemen mee te vallen, maar wanneer ingezoomd wordt blijkt dat de Reeshof te maken heeft met flinke problematieken, weinig betrokken inwoners, maar vooral ook een gebrekkige sociale infrastructuur. Er zijn 14 basisscholen, 1 basisschool voor Speciaal Onderwijs, 2 scholen voor Voortgezet Onderwijs in de Reeshof. Dit toont aan dat er enorm veel kinderen, jongeren in de wijk wonen, maar er nog veel meer jeugd van buiten het stadsdeel dagelijks vertoeven.

Een derde van alle jongeren in Tilburg groeit op in de Reeshof en het aantal jongeren tussen de 10 en 24 wordt nog steeds groter. Desondanks zijn er maar weinig faciliteiten voor de jeugd. In de verschillende wijken zijn veel speeltuintjes bedoeld voor kinderen, echter faciliteiten voor jongeren zijn enorm beperkt. Daar komt nog bovenop dat er sprake is van minder sociale cohesie in vergelijking met andere wijken in Tilburg en ook de tolerantie richting jongeren is laag.

De behoefte tot uitbreiding van het skatepark komt vanuit een groep jongeren die dagelijks gebruik maken van het skatepark. Zij sporten en ontmoeten elkaar daar en constateerden dat het altijd erg druk is in het skatepark. Voor de ontmoetingsfunctie is dat prima, maar gevolg van de drukte is dat de gebruikers last hebben van elkaar, elkaar in de weg zitten en ze daardoor niet fijn meer gebruik kunnen maken van de faciliteiten en ze beperkt worden in de talentontwikkeling.

Momenteel gaan jongeren met skateboards, op steps, op skeelers en op BMX-fietsen dwars door elkaar heen, terwijl het parkje niet zo groot is dat dit op een veilige en verantwoorde manier kan gebeuren. Dus naast de drukte van gebruikers en door de ontmoetingsmogelijkheid, wordt er ook door elkaar heen gesport. Dit leidt tot onveilige situaties en beperkt de mogelijkheid tot sportbeoefening en talentontwikkeling. Naar aanleiding van de toenemende drukte en de hoeveelheid jongeren in het skatepark hebben de jongeren zelf het initiatief genomen om zich samen hard willen maken voor de uitbreiding van het skatepark.

Redenen tot uitbreiding skatepark (vanuit plan van de jongeren zelf):

- Sportbeoefening en gebruik van het skatepark is een laagdrempelige manier van beweging.
- Een vrijetijdsbesteding die voor iedere leeftijd geschikt is.
- Een laagdrempelige en gratis vrijetijdsbesteding
- Het is een ontmoetingsplek voor jong en oud en hierdoor kan eenzaamheid onder jongeren verminderen.
- Sporten brengt de jongeren naar buiten en zorgt ervoor dat ze niet de hele dag binnen zitten, dit vermindert de kans op overgewicht op jonge leeftijd.
- Een veiligere indeling van het skatepark om iedereen zijn veiligheid te kunnen waarborgen.
- Mogelijkheid voor meerdere takken van sport.
- Het park zou veilig geschikt moeten zijn voor uitoefening van skateboarding, steps, skeelers, rolschaatsen en BMX-sport.
- In een openbaar park zou het ook mogelijk moeten zijn dat mindervaliden gebruik kunnen maken van faciliteiten.

Uitbreiding van het skatepark werkt versterkend aan de bestaande infrastructuur en draagt bij aan de volgende ambities vanuit het Nationaal Sportakkoord:

- Inclusief Sporten en bewegen. We willen dat iedereen gebruik kan maken van het skatepark in de Reeshof. Een gedeelte zou ook uitnodigend en veilig te gebruiken moeten zijn voor mindervaliden.
- Duurzame sportinfrastructuur. We willen een duurzame uitbreiding van het skatepark dat een functionele, veilige, en goede openbare sport- en beweegvoorziening wordt.
- Positieve Sportcultuur. Zodat iedereen overall met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kan sporten en bewegen. Het moet dan ook uitnodigend zijn voor gebruikers van verschillende leeftijden en verschillende niveau's van sportbeoefening. Specifieke doelgroep is wel de jeugd die hier na schooltijd en in de weekenden al veel gebruik van maakt.
- Van jongs af aan bewegen. De Reeshof is een wijk met 13 basisscholen en het Reeshofpark is centraal gelegen. Daarnaast liggen 2 Scholen voor Voortgezet Onderwijs in de directe omgeving. Scholen, maar ook kinderopvangorganisaties, Jongerenwerk, Buurtsportcoaches, bewegiconsulenten, particuliere initiatieven en buurtbewoners kunnen het park gebruiken om bewegen te stimuleren en zo motorische vaardigheden van kinderen en jongeren (maar ook volwassenen) te vergroten.

Zonder verdere toelichting sluit het aan op de uitgangspunten van de Agenda Sociaal013 en past het prima in Tilburgse (beleids-)ambities vanuit o.a. de kadernota Versterken Sociaal en Veerkrachtig Tilburg, het Preventieakkoord, de beleidsnota Sociale Basis 2021-2025, beleidsnota Positieve Gezondheid, Integrale Jeugdaanpak, nota Sport en Bewegen en natuurlijk Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). De Gemeente Tilburg is partner in de uitvoering van de ambitie die de Provincie Brabant en de B5 steden hebben uitgewerkt om de Brabantse Urban Sports & Urban Culture scene te versterken. Uitbreiding van het skatepark zou ook op dit vlak bijdragen aan het waarmaken van deze ambitie. Maar ook past uitbreiding van het skatepark in het licht van de coronaherstelmaatregelen en draagt bij aan het (re-)activeren van inwoners en/of het versterken van de sport- en beweeginfrastructuur (zoals sportaanbieders, inzet van sportprofessionals).

Skate-On heeft een meer-fasen-plan uitgewerkt. Voor fase 1 en een deel van fase 2 is funding gevonden van € 117.500, het restant van € 82.500 is bekostigd uit TSA-middelen.

Fase 1: € 90.000 (rode gedeelte op de ontwerptekening)

Fase 2: € 154.000 (blauwe gedeelte op de ontwerptekening)

Fase 3: € 310.00 (groene en gele gedeelte op de ontwerptekening)

Clinics AV Attila

In uitvoeringsjaar 2 en 3 zijn door atletiekvereniging Attila, in samenwerking met de stichting Internationale Warandeloop en de sportcoaches van de gemeente Tilburg, verschillende activiteiten georganiseerd om jongeren kennis te laten maken met atletiek.

- Clinics (1200 leerlingen hebben meegedaan aan de loop zelf)
- AZC Rijen; 3 clinics op het centrum met 40 deelnemers aan een eigen wedstrijd (2)
- Herfstactiviteit VO: dagdeel kennismaken met atletiek (werpen, lopen en springen)
- Clinics Schakelcollege (4)

Supercharge Schoolsport

Drie 'binnen balsporten' hebben de handen ineengeslagen en bieden via een gezamenlijke organisatie activiteiten aan voor het VO. De organisatie kent een aantal fasen:

- **Fase 1:** kennisdeling met (vak-)leerkrachten
- **Fase 2:** clinics leerlingen
- **Fase 3:** naschoolse activiteit
- **Fase 4:** schooltoernooi
- Nazorg

Het initiatief is vertraagd uitgevoerd omdat ook de buurtsportcoach VO later van start is gegaan. Borging via reguliere activiteiten van het sportbedrijf, de inzet van de buurtsportcoach VO en Sportfinder.

#GewoonGaon | Sport lokaal campagne Tilburg

Tweeledige opzet:

- Een publiekscampagne om Tilburgers weer aan het sporten of bewegen te krijgen omdat 50% van de Nederlanders minder is gaan sporten of zelfs gestopt is als gevolg van de coronacrisis: gewoongaon fietsen, wandelen, voetballen, trainen etc.
- Breed opgezet sportkennismakingsactiviteiten om drempels voor de Tilburgers te verlagen maar ook de sportaanbieders een duwtje in de rug te geven:
 - o Try-out Sports
 - o Extra inzet van team verenigingsondersteuning op ledenwerving en ledenbehoud
 - o Voucherregeling voor sportaanbieders waarmee de Tilburger een maand gratis een sport kan uitproberen.

Pilots nieuwe doelgroepen Were Di

Doel/omschrijving

Were Di tennis is een plezierige, gezonde unit van de gelijknamige omnivereniging, gevestigd op een prachtig complex aan het Wilhelminakanaal. Tennis is de tweede georganiseerde sport in Nederland en na wandelen en fitness de meest beoefende sport onder ouderen. De vereniging wordt door de leden zeer gewaardeerd, vanwege de informele sfeer, de activiteiten en het groene, door bomen omzoomde complex. Om dat te bestendigen heeft Were Di tennis het plan opgevat om meer jeugd te trekken en een programma te ontwikkelen voor ouderen, die niet of nauwelijks sporten.

Het doel is driedelig: 1) de vereniging trekt groepen en leeftijdscategorieën aan die nu sterk ondervertegenwoordigd zijn, 2) met een set van gerichte activiteiten wordt tegemoetgekomen aan een maatschappelijke agenda waar bewegen en sociale ontmoeting steeds belangrijker worden en 3) tenslotte kan Were Di het terrein en het paviljoen breder en nuttiger inzetten dan nu het geval is.

Aanpak

Voor WERE Di tennis (hierna: WERE Di) vormen net name de jongste jeugd en ouderen een doelgroep waarvoor de vereniging onvoldoende te bieden heeft. Nu mensen door Corona noodgedwongen minder kunnen sporten en bewegen en meer op zichzelf zijn teruggeworpen ziet WERE Di momentum om een gevarieerd bewegingsprogramma op te zetten. De vereniging wil op korte termijn een aantal pilots uitvoeren waarmee een aanbod op maat kan worden ontwikkeld. In overleg met de tennisschool van WERE Di en maatschappelijke partners willen we een serie sportclinics, classes, minitoernooien en aangepaste tennistrainingen opzetten met als oogmerk een duurzaam aanbod voor de lange termijn te ontwikkelen. Op andere plaatsen hebben omniverenigingen al ervaring opgedaan met een naschools sportaanbod en met programma's voor ouderen als OldStars tennis, waarbij ook de Nationale Ouderenbond is betrokken. Bij OldStars tennis bestaat de training uit een warming-up en verschillende beweegvormen, aangepast aan de leeftijd (60+). Naast bewegen spleen bij OldStars tennis ook het ontmoeten van anderen en sociaal contact een belangrijke rol.

Corona brengt veel onzekerheden met zich mee, maar we denken in de buitenruimte een verantwoord programma te kunnen opzetten waarin (a) naschoolse opvang wordt gecombineerd met een sportprogramma en (b) senioren worden gestimuleerd te bewegen, door spelsituaties en door oefeningen te doen zoals bij Oldstars tennis. De precieze opzet (soort, duur, zwaarte) zal worden bepaald in afstemming met partijen als Kinderstad (naschoolse opvang), De Wever en De Leijhoeve (senioren) en Contour De Twern (betrekken van de omliggende wijken). Vooralsnog gaan we uit van twee maal vier pilots. Om de doelgroepen te bereiken start WERE Di met de genoemde organisaties in de omliggende buurten en wijken. Informeel is met enkele partijen gesproken, en mede op grond daarvan heeft WERE Di de stellige overtuiging dat een aanbod, dat in samenspraak wordt ontwikkeld en geëvalueerd, aansluit op de doelstellingen van de beoogde partners een daadwerkelijk een toevoeging is aan het palet. Het proces om dergelijke pilots en programma's tot een succes te maken kan echter niet alleen op de schouders van vrijwilligers neerkomen. Om die reden willen wij beroep doen op expertise om de pilots tot een succes te maken. Daarbij denken we ook aan de implementatie: WERE Di is een vrijwilligersorganisatie, waar in het geval van tennis beleid wordt ontwikkeld om jeugd en ouderen structureel te binden.

Resultaten en vervolg

Op basis van de succesvolle resultaten uit pilots is WERE Di in staat het aanbod structureel in het programma op te nemen. Daarnaast sluit zij aan bij het project slow sports (KOM!) met Oldstars tennis en maakt ze onderdeel uit van de koploperclub. Verdere ondersteuning vanuit TSA II is niet nodig.

Zonder Motivatie Geen Prestatie

Doel/omschrijving

Sport wordt steeds vaker als instrument ingezet om bij te dragen aan mentale en fysieke welzijn van jongeren. Dat juicht jongerenwerk R-Newt toe! R-Newt vindt het belangrijk dat jongeren in beweging komen en blijven. We weten dat bewegen naast een fysieke gezondheid ook leidt tot resultaat op mentaal en cognitief vlak. Het aanbod voor jongeren om te bewegen is groot, daar is weinig mis mee in Tilburg. Maar we missen het stukje van aandacht voor een groep jongeren die zich 'in between' bevinden. Zij hebben nog niet de motivatie gevonden of weten gewoonweg hoe te beginnen om dagelijkse in beweging te zijn of te blijven. R-Newt spreekt over een transitiefase. Dit is een fase waarin jongeren het nieuw aangeleerde gedrag (bv. structureel bewegen) zich opnieuw eigen moet maken. Vaak zijn er diverse triggers die ertoe kunnen leiden dat men weer terugvalt krijgt in oude gedragspatronen. Dit kunnen fysieke, cognitieve en omgevingstriggers zijn die

belemmerend werken waardoor jongeren gedemotiveerd raken. Het zijn vaak jongeren die te maken hebben met schulden/armoede, onvoldoende stabiliteit in de thuissituatie, onvoldoende dag invulling en vaak voelen zij groepsdruk vanuit leeftijdgenoten. Het zijn jongeren die in een negatief denkspiraal zitten.

R-Newt wil deze jongeren weer verbinden met de maatschappij. Maar dat lukt niet alleen. R-Newt zoekt actief naar partners die vanuit verschillende perspectieven, met eenzelfde visie, werkwijze en taal aan de slag gaan met deze jongeren. R-Newt is groot voorstander van samenredzaamheid. Wij geloven sterk in ieder zijn kracht, talent en expertise. Wij vinden het belangrijk om hetgeen dat er is te versterken. Om samen te werken aan maatschappelijke opgaves. R-Newt heeft onderzoek gedaan waar de kansen en mogelijkheden liggen en wat ervoor nodig is om deze ambitie te kunnen realiseren. Over het algemeen kan gesteld worden dat professionals die met kwetsbare jongeren, werken geen sociale of agogische achtergrond nodig hebben om dit succesvol te kunnen doen. De jongeren en de sport & beweegprofessionals die R-Newt gesproken heeft, geven aan het volgende nodig te hebben:

- Basiskennis over deze jongeren en hun leefwereld;
- Methodes en werkwijze hoe zij deze jongeren het beste kunnen motiveren en benaderen;
- Affiniteit en gevoel van betrokkenheid op individu, groep of wijkniveau;
- Het leren kennen en inzetten van het sociale netwerk rondom de jongeren. Zoals ouders, vrienden en rolmodellen;
- Het creëren van laagdrempeligheid in faciliteiten, communicatie, benadering, personeel en bedrijfsvoering;
- Actuele kennis over de sociale kaart van Tilburg. Bij wie kunnen zij waar terecht met hun hulpvragen;
- Het bieden van continuïteit.

Aanpak

Het expertisecentrum R-Newt heeft de training: ‘zonder motivatie, geen prestatie’ ontwikkeld. Een training waar deelnemers leren hoe zij jongeren in kwetsbare posities het beste kunnen benaderen en motiveren om in beweging te blijven. In deze training worden de werkende bestanddelen van het jongerenwerk omgezet naar de praktische handvatten via de ‘Karin van Galan’ methode. Concreet betekent dit dat de training vertrekt vanuit de praktijk van de deelnemers en er samen gekeken wordt naar wat wel en niet werkt. Er wordt gewerkt aan theoretische onderbouwing, zodat deelnemers daarna zelf aan de slag kunnen. Dit doen we door het nemen van kleine stappen, die makkelijk toe te passen zijn in de dagelijkse praktijk. De training is opgebouwd uit vijf modules:

- **Sessie 1:** inzicht de leef- en ontwikkelingswereld van de jongeren. Theoretisch kader vanuit de groepsdynamische processen (straatwaarden; waarom doen jongeren wat ze doen, basisbehoefte erkenning, veiligheid en vermaak) en vanuit de ontwikkelingspsychologie de basis van de zelfdeterminatie theorie. We behandelen waarom jongeren onder stress niet instaat zijn om de betere keuzes te maken.
- **Sessie 2:** werken vanuit betrokkenheid. Een van de motoren achter motivatie en de basis om prettig met elkaar te werken. (Empathisch luisteren, de plus achter de min zien en ophalen) Waar een wil is een weg en niet waar een weg is, is een wil (fases van motivatie) werkvormen die bijdragen aan coachen vanuit de relatie i.p.v. de prestaties. ‘Growth mindset’ en focus op ontwikkelingsdoelen i.p.v. prestatie doelen.
- **Sessie 3:** Naast betrokkenheid, autonomie en competentie toevoegen. Werken met gekaderde (competentie) vrijheid (autonomie). Instrueren van uit de zelfdeterminatie theorie.
- **Sessie 4:** Modeling en rolmodellen en de self-efficacy. Waarom doen je overtuigingen ertoe? In sessie vier maken we vanuit de nieuwe aangeleerde kennis een trainingsopzet welke we

onder begeleiding van de trainer in sessie 5 uitvoeren. Centraal staat daarin: Je staat er niet alleen voor. Maak gebruik van je sociale kaart, ken het netwerk. Pak je positie, leg de regie waar die moet liggen.

- **Sessie 5:** Coaching on the job, we brengen de training uit sessie 4 tot uitvoering en reflecteren op wat er al goed gaat.

De doelgroep voor de training betreft sport- en beweegprofessionals die actief of passief met de doelgroep werken, dus sportaanbieders alsmede professionals binnen het Sportbedrijf

Resultaat

Ondanks positieve intenties is het nooit tot de daadwerkelijke trainingen gekomen. Besloten is de middelen anders in te zetten.

KOM! Keep on Moving!

Doel/beschrijving

N.a.v. diverse succesvolle individuele initiatieven is in september 2022 een start gemaakt met het vormgeven van een gezamenlijke droom: het bouwen van een Tilburgse Slow Sports community. Een community waar sport -en beweegaanbieders elkaar vinden, elkaar inspireren en kennis kunnen delen op het gebied van beweegaanbod speciaal gericht op senioren. In het kader van een 'leven lang sporten' willen we de weg naar al het mooie beweegaanbod voor senioren in Tilburg toegankelijker maken én de sportaanbieders die hierin iets willen betekenen helpen, ontzorgen door ze collectief te faciliteren op de onderdelen die voor iedereen relevant zijn. Dat betekent dat we met Sportaanbieders in gesprek zijn gegaan, meer zichtbaarheid creëren voor het bestaande beweegaanbod, helpen bij het opzetten van vernieuwend sportaanbod en we verbinding willen maken met de maatschappelijke organisaties die in direct in contact staan met senioren.

Aanpak/resultaten

Met Oldstars is een samenwerking opgezet met een heldere rolverdeling. Oldstars levert input voor communicatie, draaiboeken, tips om aanbod toegankelijk te maken en het concept en team VO van Sportbedrijf Tilburg maakt de verbinding lokaal, de specifieke Tilburgse saus, zorgt voor de coördinatie en de ondersteuning. Op 10 mei 2023 was in bijzijn van heuse Oldstars iconen (voormalig topsporters) een kick-off bij Were Di, een van de sportaanbieders die dit concept al omarmd heeft. Met deze beweging/community verbinden we sport, senioren en gaan we o.a. eenzaamheid tegen.

Voorstel voor vervolg

Gelet op de (beoogde) impact is dit nu al een succesvol initiatief waarin vanuit Ouderenbeleid ook meerjarig geïnvesteerd gaat worden. We zijn echter nog maar relatief kort bezig en een duwtje in de rug vanuit TSA II blijft voorlopig wenselijk. Hoe meer sportaanbieders geholpen kunnen worden met het aanbod geschikt te maken voor deze doelgroep, hoe meer senioren we kunnen bereiken (voor ieder wat wils) en hoe meer impact we kunnen realiseren. Onze koplopers fungeren als ambassadeur en de opzet leent zich uitstekend om te koppelen aan ambitie 10 (NDC/wandelgroepen) en bestaand beleid zoals Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO-groepen).

Sportparkmanager Rauwbraken

Doel/beschrijving

Aanleiding is tweeledig. Er is een overlast situatie op het sportpark die niet goed opgelost lijkt te kunnen worden. Naar voren is gekomen dat een aantal fysieke aanpassingen in combinatie met een coördinator sportpark (sportpark manager met specifieke taken) een goede bijdrage kan leveren bij het oplossen van deze overlast. Daarnaast kan de inzet van een dergelijke ook aangegrepen worden om te onderzoeken welke kansen en mogelijkheden er liggen; gaan sportaanbieders beter samenwerken met voordelen voor hun 'bedrijfsvoering' enerzijds en kan een sterke samenwerking en/of positionering van een sportpark ook leiden tot maatschappelijke voordelen voor de wijk (open club idee)?

Aanpak/resultaten

Voordat je met een initiatief als een sportpark coördinator kan gaan beginnen moet er duidelijkheid zijn over de structurele lijn voor de toekomst. Zo maar iemand een ¾ jaar aanstellen (of in het vooruitzicht stellen) en aan het einde van het jaar weer moeten stoppen heeft onvoldoende rendement. Sterker nog, wellicht meer frustratie voor de diverse partijen. Om die duidelijkheid te krijgen is er een inventarisatie gemaakt door onder andere een rondje langs verschillende initiatieven in het land te bellen. De lessons learned die daaruit zijn gekomen kunnen we als 1 van de ingrediënten meenemen. Inmiddels is er een voorstel voor de Raad opgesteld m.b.t. openbare sportparken. Hierin wordt programmering en daarmee ook de sportpark coördinator opgenomen. Hierin komt ook het stukje extra maatschappelijke waarde die een sportpark/vereniging/coördinator kan hebben voor de stad en wijk. Door het wat breder aan te vliegen bereiken we een meer integrale aanpak en borging richting de toekomst.

Voorstel voor vervolg

TSA kan mogelijk een extra bijdrage kan leveren om de minimaal benodigde uitvoeringstijd van 2 à 3 jaar mogelijk te maken. Deze tijd is nodig om draagvlak enerzijds te creëren en anderzijds te toetsen of deze manier van werken voor Tilburg inderdaad kansrijk is.

Kracht van initiatieven vanuit de straat

Doel/beschrijving

Initiatieven vanuit de straat(sport) community kunnen een belangrijke rol spelen in het betrekken van jongeren bij de samenleving en het bevorderen van hun persoonlijke ontwikkeling. Diverse jongerenwerk- en buurtsportactiviteiten, straatvoetbalteams, skateparken, en basketbalinitiatieven zoals de Center Court community zijn enkele voorbeelden van door- en voor jongeren opgezette initiatieven die een grote meerwaarde hebben voor zowel de jongeren zelf als voor de samenleving als geheel.

- Ten eerste helpen deze initiatieven jongeren om belangrijke vaardigheden te ontwikkelen, zoals leiderschap, teamwork, communicatie, probleemoplossing en creativiteit. Door het nemen van initiatief en het organiseren van projecten of activiteiten, kunnen jongeren deze vaardigheden oefenen en verbeteren.
- Ten tweede krijgen jongeren door het ontwikkelen en uitvoeren van hun eigen ideeën en projecten een gevoel van empowerment. Dit kan bijdragen aan hun zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en onafhankelijkheid.
- Ten derde kunnen dit soort initiatieven jongeren betrekken bij de samenleving en hen laten kennismaken met verschillende gemeenschappen en groepen. Dit kan bijdragen aan een gevoel van verbondenheid en solidariteit met anderen.

- Ten vierde kan het bijdragen aan positieve veranderingen in de samenleving door jongeren te stimuleren om problemen aan te pakken en zich in te zetten voor sociale, culturele of ecologische kwesties die ze belangrijk vinden. Tot slot kunnen de vaardigheden en ervaringen die jongeren opdoen bijdragen aan hun toekomstige carrièrekansen. Werkgevers kunnen positief reageren op jongeren die bewezen hebben dat ze initiatief kunnen nemen, projecten kunnen organiseren en in teamverband kunnen werken.

Echter, jongeren die eigen initiatieven hebben, worden vaak geconfronteerd met allerlei wetten en regelgeving die hen kunnen belemmeren in het ondernemen van acties of het realiseren van hun ideeën. Valkuilen die het jongerenwerk vaak ziet zijn:

- Gebrek aan betrokkenheid en draagvlak
- Onvoldoende kwaliteit en continuïteit
- Gebrek aan financiële middelen
- Onvoldoende aansluiting bij de behoeften en interesses van jongeren
- Negatieve stereotypering van jongeren

Er zijn echter ook wetten en regelgeving die speciaal zijn ontworpen om jongeren te ondersteunen en aan te moedigen om actief te zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld regelingen op het gebied van subsidies, vergunningen en financiering die specifiek gericht zijn op jongeren. Echter weten jongeren vaak niet waar en hoe ze moeten beginnen en verzuipen in de administratie en bureaucratie. Deze jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning.

Aanpak/resultaten

Vanuit deze ambitie willen wij ruimte creëren een groep jongeren met een 'sportinitiatief' om het initiatief onder te brengen binnen de organisatie en hen te ondersteunen en faciliteren in het proces voor het creëren van een structureel en duurzaam aanbod. Waarin we oog hebben voor:

1. Financiële steun
2. Samenwerking
3. Ruimte bieden (voorzieningen)
4. Coaching en begeleiding
5. Het bieden van training en ondersteuning
6. Het tonen van waardering tonen
7. Zorg voor netwerkmogelijkheden
8. Het creëren van een omgeving voor co-creatie: Creëer een omgeving waarin co-creatie mogelijk is. Dit betekent dat er ruimte is voor samenwerking en het delen van ideeën en expertise tussen verschillende partijen, zoals initiatiefnemers, gemeente en lokale organisatie
9. Monitoren en evaluatie

Voorstel voor vervolg

Vooralsnog niet, project is in uitvoering, nog geen resultaten op basis waarvan voorstel voor vervolg gedaan kan worden.

Koploper initiatief

Doel/beschrijving

We onderscheiden in Tilburg de sportaanbieders in 3 categorieën. De achterhoede, de middenmoot en de koplopers. De achterhoede betreft aanbieders die het om redenen lastig hebben, hun bestaansrecht staat onder druk; zij hebben de hulp nodig van verenigingsondersteuning bij specifieke en concrete vraagstukken. De middenmoot, het peloton, gaat aardig; er wordt al wat geëxperimenteerd met nieuw aanbod en/of nieuwe doelgroepen. De koplopers hebben hier duidelijk al meer ervaring in en ook de ambities zijn groter, echter realiseren zij zich dat zij als individuele aanbieder nog niet zoveel te brengen hebben richting andere maatschappelijke partners in de stad. Zij zoeken een collectief om zich bij aan te sluiten, samen te werken, te leren van elkaar en samen nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Aanpak/resultaten

In 2022 kwamen van deze sportaanbieders (7 in totaal²) de eerste geluiden om hierop in te zetten. Bij een TSA-bijeenkomst, speciaal gericht op dit thema medio 2022 is de wens uitgesproken om hier werk van te maken. De regisseur van het TSA ondersteunt hierbij, waarbij samenwerking met het team VO van het sportbedrijf nadrukkelijk het uitgangspunt is met het oog op borging. Nadat er verschillende bijeenkomsten 'op neutraal terrein' hebben plaatsgevonden, zijn we in 2023 gestart met het houden van de bijeenkomsten bij een van deze sportaanbieders. De opzet van de sessies kent grofweg het volgende stramien:

- Sportaanbieder ontvangt het gezelschap in bijzijn van bij voorkeur het voltallige bestuur
- Sportaanbieder verzorgt een presentatie waarbij veel ruimte is voor vragen en interactie
- Sportbedrijf (team VO) deelt relevante informatie (werkwijzen maar ook KOM!)
- Gezelschap houdt intervisie op gedeelde vraagstukken
- Gezelschap bepaalt initiatieven waarop gezamenlijke inzet gewenst is en de marsroute daarbij.

Daarnaast is er een app-groep ingericht en wordt vanuit het collectief een bijdrage aan het TSA-magazine geleverd.

Voorstel voor vervolg

Op 5 juli vindt de eerstvolgende bijeenkomst plaats en zullen we ook bespreken wat de wensen met betrekking tot de toekomst zijn. Het lijkt erop dat enige ondersteuning tijdelijk nog gewenst is, totdat gezelschap elkaar 'als vanzelf beter weet te vinden' én er een concreet project heeft plaatsgevonden waarbij nadrukkelijk wordt samengewerkt, dit kan een event zijn zoals in januari geopperd of een summerschool-achtig concept. Ondersteuning vindt dan plaats d.m.v. uren regisseur en een beperkt out of pocket-budget.

² Beach Tilburg (beach volleybal), HV de Meierijers (handboogschieten), HV White Demons (handbal), TTV Luto (tafeltennis), Were Di (tennis), AV Attila (atletiek), HighFive (basketbal).